

Arbetsmarknadsprognos Byggutbildning

Innehållsförteckning

Byggutbildning	3
Inledning	3
Disposition och förklaring till redovisning av resultat	4
Utgångsläge för prognosen	7
Efterfrågan fram till 2026 - Arbetsförmedlingens yrkesprognos Bygg	7
Matchningsgrad Byggutbildning på gymnasial nivå	10
Prognos fram till 2035.....	11
Sammanfattning av prognosen	13
Branschens bedömning på medellång sikt.....	13
Sammanvägd prognos	14

Sammanfattning

Risk för brist år 2035

Sammanfattningsvis beräknas efterfrågan öka betydligt mer än tillgången och det finns risk för fortsatt brist på byggutbildade i länet under prognosperioden.

Detta gäller under förutsättning att nuvarande mönster består vad gäller exempelvis intresse för utbildningen och andelen examinerade, flytt och pensionsavgångar.

Byggutbildning

Inledning

Byggindustrin är en bred branschgren, där personer med en gymnasial byggutbildning utgör en stor och viktig andel av de anställda. Omkring 9 procent av stockholmarna jobbar inom byggindustrin. Efter anställda i privata tjänstenärningar och handelsbranschen är byggindustrin den tredje största branschen bland anställda i Stockholm 2022.¹

Branschens utveckling påverkas av en mängd faktorer, bland annat befolkningsutvecklingen och efterfrågan på bostäder. Branschen och dess efterfrågan på arbetskraft påverkas också starkt av konjunktursvängningar och den inverkan de har på samhällsekonomin. Utifrån det regionala perspektivet så har stora infrastrukturprojekt i Stockholmsregionen, bland annat utbyggnaden av tunnelbanan, en stark påverkar på efterfrågan av kompetens framöver.²

Omkring 25 400 förvärvsarbetande i Stockholms län hade en gymnasial byggutbildning år 2018. Cirka 55 procent arbetade inom bygg- och fastighetsverksamheten och ytterligare cirka 10 procent inom parti- och detaljhandeln. Enligt Arbetsförmedlingen var det brist på träarbetare, snickare och andra yrken inom bygg och anläggning i länet vid prognosens början.

¹ https://stockholmshandelskammare.se/sites/default/files/2022-08/stockholmsbarometern_2022_Q2_lasversion.pdf

² Mälardalsrådet (2020) Bristen på samhällsbyggare inom infrastruktursektorn – Vilka samhällsekonomiska värden går Stockholm-Mälardalen miste om?

Disposition och förklaring till redovisning av resultat

I denna prognos har vi vald redovisa utbildningsområden och yrken för Transportprogrammet och Fordonsprogrammet.
Nedan förklaring till innehåll och redovisade prognosdelar.

Arbetsförmedlingens Yrkesprognos

Yrkesprognoserna bygger på en datadriven modell utifrån Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik samt statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) och bedömer möjligheterna att få jobb i ett antal yrken. Data från 2021.³

SCB:s regionala prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till år 2035

Grundar sig på SCB statistik från 2018.

Utgår från utbildningsgrupper och belyser:

Matchningsgrad

Belyser förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad samt hur dessa förhåller sig till medelvärden.

- **Förvärvsgrad.** Dvs i hur utsträckning examinerade inom utbildningsgruppen har arbete.
- **Matchad förvärvsgrad.** Dvs i hur utsträckning examinerade inom utbildningsgruppen har arbete inom utbildat yrke.

Prognos över tillgången på utbildade

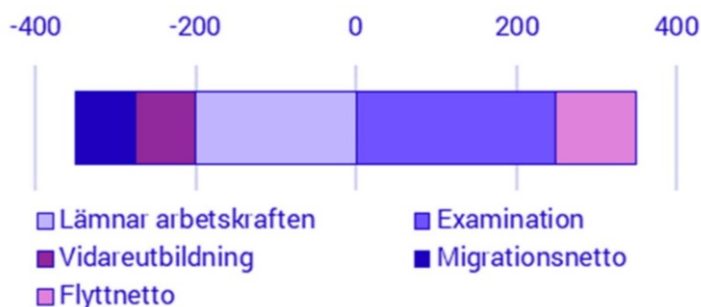
Inledningsvis redovisas den procentuella utvecklingen av tillgången på arbetskraft i länet mellan år 2018 och 2035 för den aktuella utbildningsgruppen. Procenttalen har avrundats till närmaste femtal. ”Relativt oförändrad” används när förändringen är mellan -5 och +5 procent.

Därefter beskrivs de fem faktorer som påverkar utvecklingen i prognosen (examination, antal som lämnar arbetskraften, vidareutbildning, inrikes flytt och mig-ration). Uppgifterna redovisas som totalt antal under prognosperioden.

De fem faktorer som påverkar tillgångens utveckling för utbildningsgruppen i redovisas i diagram 2 på diagramuppslaget. Uppgifterna redovisas som totalt antal personer under perioden 2020–2035. Flyttnettot är skillnaden mellan inrikes in- och utflytt och migrationsnetto är skillnaden mellan in- och utvandring.

³ För mer information och metodbeskrivning för Arbetsförmedlingens yrkesprognoser: [Metodbeskrivning för yrkesprognoser | Jobtech \(jobtechdev.se\)](https://jobtech(jobtechdev.se))

Tillgång, olika faktorerers effekt fram till år 2035, antal

- **Examination.** Bidrar positivt till utvecklingen av till-gången på utbildade i länet. Beroende på utbildnings-grupp beskrivs vilka utbildningsformer (exempelvis gymnasieskolan, komvux, yrkeshögskola eller högskola) som examinationen kommer ifrån. Redovisningen avser totalt antal examinerade i länet under prognos-perioden. När det är ett förhållandevis stort antal examinerade i länet redovisas även ett årligt genomsnitt.
- **Lämnar arbetskraften.** Påverkar tillgången negativt. I texten anges hur många personer som väntas lämna arbetskraften under prognosperioden, framför allt till följd av pensionering.

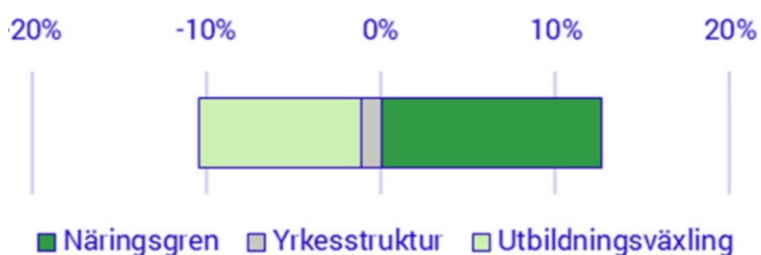
Många av de som är 50 år eller äldre vid prognosens början kommer att gå i pension under prognosperioden. I texten anges därför hur stor andel av länets arbetskraft i den aktuella utbildningsgruppen som var 50 år eller äldre år 2018. Länets andel jämförs alltid med andelen för riket, som uppgick till 35 procent år 2018.

- **Vidareutbildning.** Påverkar tillgången negativt. Avser de som lämnar utbildningsgruppen i och med att de utbildar sig till något annat och även byter utbildnings-grupp. I de fall vidareutbildningen har jämförelsevis stor effekt på tillgången kommenteras detta i texten. I flera fall nämns även vad individerna vanligtvis vidareutbildar sig till, baserat på uppgifter från den senaste tiden.
- **Flyttnetto.** Flytt mellan länen kan påverka länets tillgång både positivt och negativt. I texten redovisas antalet med aktuell utbildning som under prognosperioden väntas flytta till länet från andra län och från länet till andra län. Skillnaden mellan antalet in- och utflyttare blir flyttnettot.
- **Migrationsnetto.** Kan både öka och minska tillgången, och utgörs av skillnaden mellan antalet invandrare och utvandrare. Om migrationen har en tydlig effekt på tillgången kommenteras detta.

De fem faktorerna ovan påverkar tillgången på personer med den aktuella utbildningen som är folkbokförda i länet. För att kunna jämföra tillgången på arbetskraft i länet med efterfrågan behöver prognosen även ta hänsyn till hur många i utbildningsgruppen som arbetspendlar till och från länet.

I texten kommenteras om det är vanligt att arbetspendla över länsgräns eller inte. I de fall arbetspendlingen är relativt omfattande (andelen in eller utpendlare är större eller lika med 10 procent), beskrivs andelen inpendlare och utpendlare år 2018. Andelen är beräknad med antalet folkbokförda i länet (med den aktuella utbildningen) som bas.

Efterfrågan, olika faktorerers effekt fram till år 2035, procent

- **Näringsgren.** Visar hur utbildningsgruppen påverkas av den antagna framtida efterfrågan per näringsgren. Efterfrågan på arbetskraft i en näringsgren kan öka till följd av exempelvis en ökad befolkning. Detta gäller inte minst inom utbildningssektorn om antalet barn och ungdomar ökar, eller inom vård och omsorgssektorn om antalet äldre blir fler. Efterfrågan kan även förändras då en näringsgren växer eller minskar i omfattning av andra skäl, till exempel på grund av strukturomvandling.
- **Yrkesstrukturen.** Visar hur stor del av efterfrågeutvecklingen som beror på att yrkesstrukturen antas förändras inom olika näringsgrenar. Till exempel antas andelen psykologer öka inom flera branscher på arbetsmarknaden framöver.
- **Utbildningsväxlingen.** Visar hur stor del av efterfrågeutvecklingen som beror på att utbildningskraven antas förändras inom olika yrken. Till exempel antas arbetsgivarna efterfråga eftergymnasialt utbildad arbetskraft inom många yrken där det tidigare varit vanligare med gymnasial utbildning.

Arbetsmarknadsläget år 2035

Bedömning av arbetsmarknadsläget år 2035 är det huvudsakliga prognosresultatet och en sammanvägning av tillgångs- och efterfrågeprognosen.

Branschens bedömning på medellång sikt

En kvalitativ del där branschrepresentanter har fått ta del av prognosen och ge sina synpunkter och väga in egna prognoser.

Sammanvägd prognos

En avslutande del där Regionala analysgruppen summerar prognoserna och branschens bedömning.

Utgångsläge för prognosen

Som tidigare beskrivet är prognosen en sammanställning av 3 separata delar som avslutningsvis sammanvägs.

Inledningsvis redovisas Arbetsförmedlingens yrkesprognoser som sträcker sig dels på kort sikt fram till 2022, och dels på medellång sikt fram till 2026. Därefter följer Regional prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till år 2035 och slutligen ger branschen sin prognos på kort och mellanlång sikt samt eventuella synpunkter på övriga ingående prognoser för mer kvalitativt perspektiv.

En kompetensförsörjningsanalys av detta slag bör främst ses som en indikator på utvecklingen avseende tillgång och efterfrågan av arbetskraft. Materialet är föränderligt över tid och påverkas i hög grad av externa faktorer. Hänsyn bör i detta fall tas till att osäkerhet kan finnas utifrån att dataunderlaget från SCB är från 2018. Det innebär att det inte tagits hänsyn till pandemins effekter, energikris, Ukrainakriget eller förestående lågkonjunktur. Samtidigt har inte heller hänsyn tagit till den senaste utvecklingen i arbetsmarknadens strukturomvandling kopplat till grön omställning, energikris, och den digitala utvecklingen med framför allt AI, automatisering och digitalisering.

Efterfrågan fram till 2026 - Arbetsförmedlingens yrkesprognos Bygg

Nedan visas yrkesprognoser i tabellform för yrken som inom bygg. Dessa redovisas dels på kort sikt- inom ett år och på mellanlång sikt- inom 5 år. Tabellerna är redovisade så som de är presenterade i Yrkesprognoserna.

Yrkesprognoserna bygger på en datadriven modell utifrån Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik samt statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) och bedömer möjligheterna att få jobb i ett antal yrken. Data från 2021.

Nivåer i bedömningar på kort sikt regionalt och medellång sikt nationellt följer skalan: Små och medelstora möjligheter, Stora möjligheter och Mycket stora möjligheter. Dessa nivåer illustrerat med varvräknare. Mer förklaring till nivåindelningen följer nedanför tabellen.

På regional nivå och medellång sikt redovisas Yrkesprognosens bedömning i relation till den nationella prognosen. Då utifrån nivåerna mindre, något mindre, lika, större och mycket större möjligheter än riket.

Yrke	Prognos 2022 sthlm	Prognos 2026 Riks	Prognos möjligheter 2026 Sthlm jämfört med riket
Träarbetare och snickare			Något mindre
Installations-och serviceelektriker			Mycket större
Ingenjörer och tekniker inom bygg och anläggning			Mindre
VVS-montörer			Större
Anläggningsmaskinförare			Mindre
Betongarbetare			Mindre
Anläggningsarbetare			Något mindre
Målare			Mycket större
Civilingenjörer inom bygg och anläggning			Något mindre
Murare och plattsättare			Lika
Grovarbetare inom bygg och anläggning			Mycket större
Byggnads- och ventilationsplåtslagare			Något mindre
Arkitekter			Ingen uppgift
Golvläggare			Ingen uppgift
Kyl- och värmepumpstekniker			Ingen uppgift
Takmontörer			Ingen uppgift
Stadsplanerare och planeringsarkitekter			Ingen uppgift
Distributionselektriker			Ingen uppgift
Ställningsbyggare			Ingen uppgift

Sortering utifrån antal anställda inom yrket. Från flest till minst.

Förklaring till prognoser

	Mycket stora möjligheter: Efterfrågan på arbetskraft i yrket är betydligt större än utbudet. Konkurrensen om jobben är mycket liten.
	Stora möjligheter: Efterfrågan på arbetskraft i yrket är större än utbudet. Konkurrensen om jobben är liten.
	Små till medelstora möjligheter: Efterfrågan på arbetskraft i yrket är tillfredsställt, och det förekommer konkurrens om jobben

Källa: Arbetsförmedlingens yrkesprognoser

Branschen förutspår att en inbromsning kan ske till följd av främst cementkris och kriget i Ukraina, inflation och därav stigande materialkostnader. Bostadsbyggandet förväntas också minska som effekt av lågkonjunktur. Samtidigt står Sverige inför stora infrastruktursatsningar, inte minst i Stockholmsregionen.

En mycket stor andel, 95 procent, är män. Utöver ingenjörsyrkena, med krav på eftergymnasial utbildning, består yrkesområdet främst av personer med relativt kort teoretisk utbildningsbakgrund. Däremot finns det många andra efterfrågade kompetenser, till exempel lärlingsutbildning och yrkesbevis kopplade till olika typer av certifikat inom specifika delar inom byggområdet.

Utbudet av arbetskraft har varit otillräckligt under lång tid, och det är vanligt att arbetsgivarna rekryterar utländsk arbetskraft. Intresset är lågt för gymnasieskolans byggutbildningar och dessutom upplever många nyutbildade att det är svårt att finna lärlingsplats, vilket leder till färre utbildade inom yrkesområdet. Arbetsförmedlingen bedömer att det är liten konkurrens om jobben både på kort och medellång sikt.

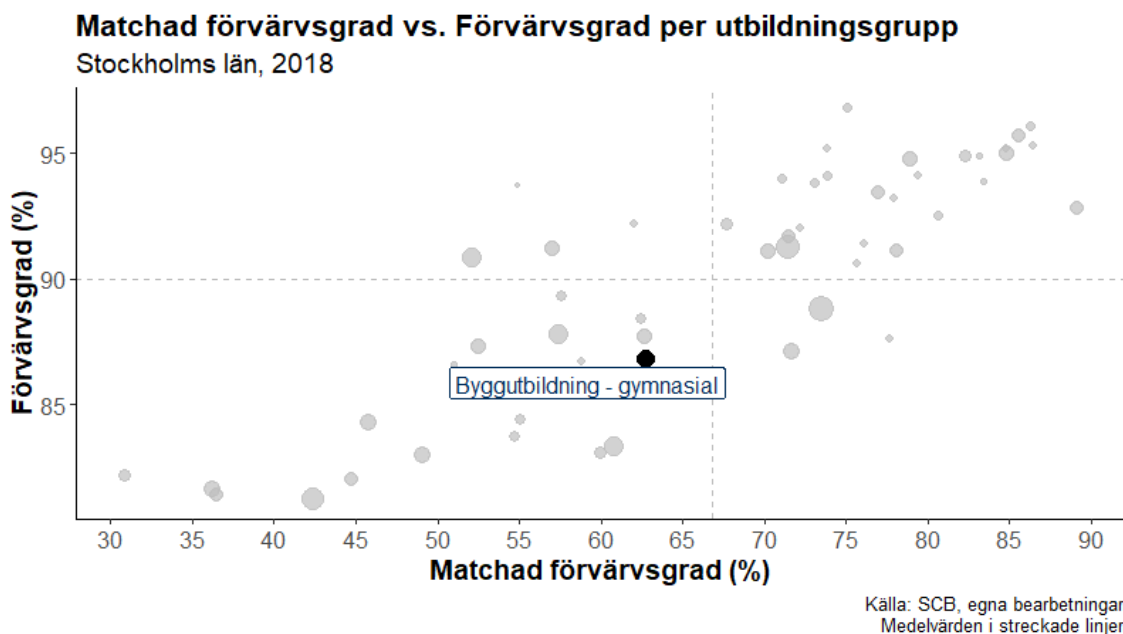
Arbetsförmedlingens yrkesprognos över yrken inom bygg visar att efterfrågan på medellång sikt förväntas vara stora till mycket stora och på samtliga redovisade yrken. Främst installations- och serviceelektriker, målare och VVS-montörer där behovet bedöm vara mycket större än i övriga riket och då från redan hög efterfrågan. Hantverks- och teknikeryrkena som är mer förknippade med drift och underhåll av bostäder förväntas inte påverkas i lika stor utsträckning av lågkonjunktur.

SCB:s regionala prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft till år 2035.

Utbildnings- och arbetsmarknadsprognosen fram till 2035 är en del av SCB:s Trender och prognoser och utgår ifrån utbildningsgruppen gymnasieskolans bygg- och anläggningsprogram. Utgångsläget beskriver antalet personer i den aktuella utbildningsgruppen som förvärvsarbetade i länet år 2018, och i vilka branscher eller yrken.

Utbildningar som ingår är gymnasieskolans bygg- och anläggningsprogram, VVS- och fastighetsprogrammets inriktning fastighet, samt motsvarande äldre utbildning. Här ingår även motsvarande arbetsmarknadsutbildningar och utbildningar inom komvux.

Matchningsgrad Byggutbildning på gymnasial nivå

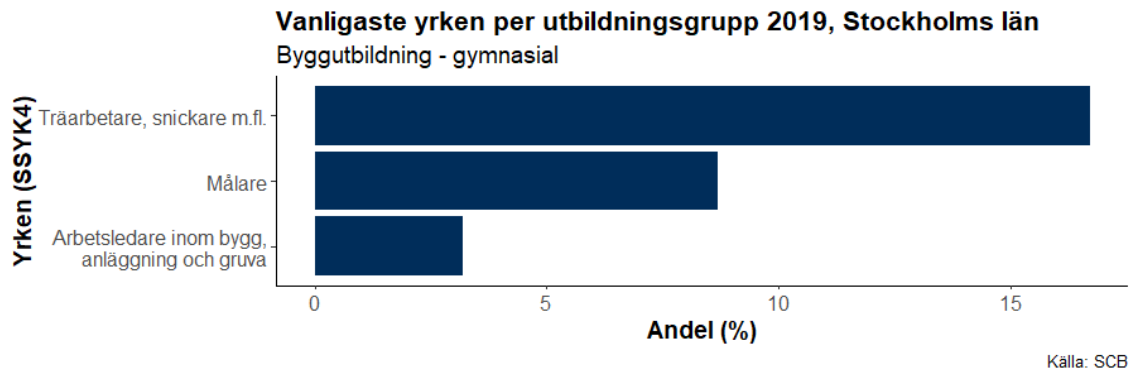

När vi tittar närmare på matchningsgraden⁴ inom utbildningsgruppen återfinns den i vänstra nederdelen av diagrammet ovan vilket innebär att personer med denna utbildning dels förvärvsarbetar i lägre utsträckning jämfört med övriga utbildningsgrupper, dels i något lägre utsträckning arbetar i ett yrke som stämmer överens med utbildningen både till nivå och inriktning.

De vanligaste yrkena för personer i utbildningsgruppen är träarbetare, snickare och målare vilket också är yrken där det rådde brist på arbetskraft i prognosens utgångsläge.

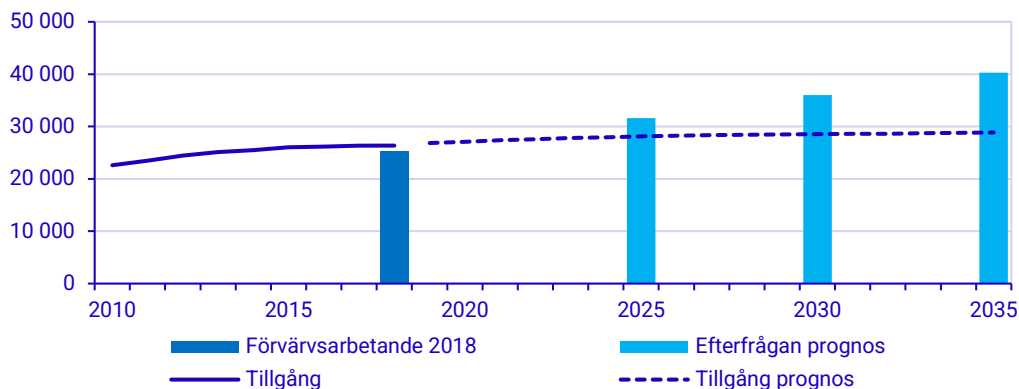
Det vanligaste yrket för utbildningsgruppen var träarbetare, snickare m.fl. och utgjorde drygt 15 procent av alla byggutbildade. Matchningsgraden mellan byggutbildade och yrken inom byggbranschen låg 2018 på över 60 procent och förvärvsgraden på över 85 procent.

⁴ Matchad förvärvsgrad avser andelen med en viss utbildning som arbetar i yrken som stämmer överens med utbildningen, både till nivå och inriktning. Detta ger en indikation på arbetsgivares efterfrågan på olika utbildningar. I beräkningen av matchad förvärvsgrad ingår inte egenföretagare studerande och anställda utan tillräckliga uppgifter. Matchad förvärvsgrad kan också jämföras med den vanliga förvärvsgraden som avser andelen utbildade som är sysselsatta oavsett om yrket stämmer överens med utbildningen eller inte. För jämförbarhetens skull har den vanliga förvärvsgraden justerats på samma sätt som matchad förvärvsgrad, det vill säga att egenföretagare, studerande och anställda utan tillräckliga uppgifter exkluderats.

Prognos fram till 2035

Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft i länet fram till år 2035

Tillgången ökar något

Länets tillgång på byggutbildade väntas öka med cirka 10 procent under prognosperioden. Det beror på att antalet examinerade och inflyttare tillsammans beräknas bli större än antalet som lämnar arbetskraften, flyttar från länet eller vidareutbildar sig.

Totalt beräknas 6 500 personer som är folkbokförda i Stockholms län att examineras från gymnasieskolan under prognosperioden. Det motsvarar ett årligt genomsnitt på 410 personer. Dessutom antas ett tillskott från komvux till utbildningsgruppen på totalt 3 300 personer och från arbetsmarknadsutbildning på totalt 2 000 personer under prognos-perioden.

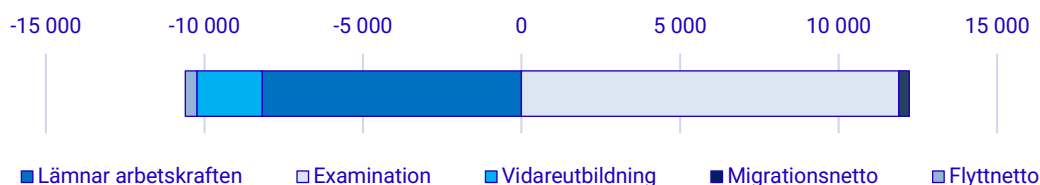
Pensionsavgångarna väntas bli ungefär lika stora som genomsnittet på hela arbetsmarknaden. Av dagens arbetskraft är 33 procent 50 år eller äldre och fram till 2035 väntas cirka 8 200 personer lämna arbetskraften till följd av framför allt pensionering.

Därutöver väntas ett antal vidareutbilda sig och därmed lämna utbildningsgruppen. Vidareutbildningen sker över hela utbildningssektorn men främst inom teknikområdet.

Flytt mellan länen har inte så stor påverkan på länets tillgång på byggutbildade fram till år 2035. Totalt beräknas cirka 7 600 personer med denna utbildning flytta till Stockholms län under prognosperioden. Under samma period väntas ungefär lika många personer flytta från länet.

Arbetspendlingen över länsgräns är relativt omfattande. Cirka 4 procent bland personer med denna utbildning pendlar till andra län, medan 10 procent pendlar in till länet. De senaste årens pendlingsmönster antas bestå under prognosperioden.

Tillgång, olika faktorerers effekt fram till år 2035, antal⁵

Efterfrågan ökar

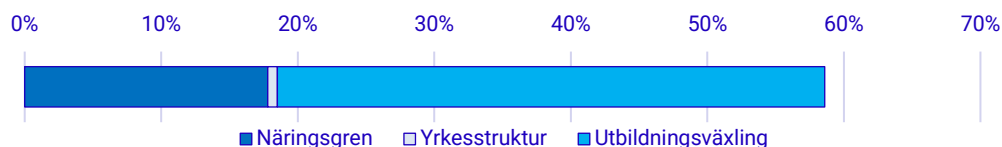
Totalt beräknas efterfrågan på byggutbildade i länet öka med cirka 60 procent fram till år 2035. Ökningen beror främst på den utbildningsväxling som antas ske i byggbranschen då arbetsgivarna väntas vilja rekrytera arbetskraft med formell byggutbildning när de nyanställer under prognosperioden. Andelen byggutbildade bedöms därför öka bland exempelvis bygg- och anläggningsarbetare. Därtill väntas efterfrågan på arbetskraft växa inom byggbranschen i länet.

⁵ **Examination.** Bidrar positivt till utvecklingen av tillgången på utbildade i länet. Beroende på utbildningsgrupp beskrivs vilka utbildningsformer (exempelvis gymnasieskolan, komvux, yrkes-högskola eller högskola) som examinationen kommer ifrån.

Lämnar arbetskraften. Påverkar tillgången negativt. I texten anges hur många personer som väntas lämna arbetskraften under prognosperioden, framför allt till följd av pensionering.

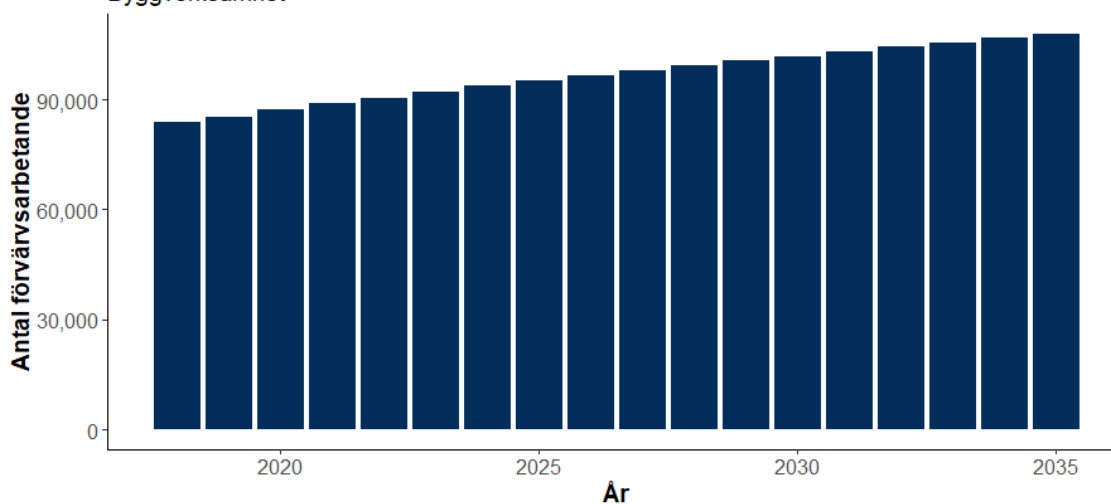
Vidareutbildning. Påverkar tillgången negativt. Avser de som lämnar utbildningsgruppen i och med att de utbildar sig till något annat och även byter utbildningsgrupp.

Efterfrågan, olika faktorerers effekt fram till år 2035, procent⁶

Prognos antal förvärvsarbetande per bransch 2035, Stockholms län

Byggverksamhet

Källa: WSP
2018 avser faktiskt antal förvärvsarbetande
Antal förvärvsarbetande 16-74 år (dagbefolkning) efter näringsgren (SNI 2007, gruppering)

Sammanfattning av prognosen

Risk för brist år 2035

Sammanfattningsvis beräknas efterfrågan öka betydligt mer än tillgången och det finns risk för fortsatt brist på byggutbildade i länet under prognosperioden.

Detta gäller under förutsättning att nuvarande mönster består vad gäller exempelvis intresse för utbildningen och andelen examinerade, flytt och pensionsavgångar.

Branschens bedömning på medellång sikt

Branschen har ännu inte inkommit med sin bedömning. Prognosen kommer uppdateras när den inkommit.

⁶ **Näringsgren.** Visar hur utbildningsgruppen påverkas av den antagna framtida efterfrågan per näringsgren.

Efterfrågan på arbetskraft i en näringsgren kan öka till följd av exempelvis en ökad befolkning.

Yrkesstrukturen. Visar hur stor del av efterfråge-utvecklingen som beror på att yrkesstrukturen antas förändras inom olika näringsgrenar.

Utbildningsväxlingen. Visar hur stor del av efterfrågeutvecklingen som beror på att utbildningskraven antas förändras inom olika yrken

Sammanvägd prognos

Analysgruppen för Kompetensarena Stockholm har tagit del av Arbetsförmedlingens Yrkesprognoser och SCB:s regionala prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft och dessutom regionala branschföreträdares synpunkter. Den sammanvägda prognosen:

Byggutbildning

Relativt god samstämmighet mellan ingående prognoser. Det bedömdes vid tidpunkten för prognosen att det kommer saknas drygt 10 000 personer 2035. Nu är det möjligt att tillväxten med nuvarande konjunkturedgång inom branschen inte kommer svara mot den prognosticerade och då inte heller mot efterfrågan, särskilt på kort sikt. Dock ser vi att det inom branschen finns en stor andel som kommer att lämna i pensionsavgångar samtidigt som branschen länge haft har stora utmaningar att attrahera nya och då framför allt till de yrken där behoven bedöms vara störst. Det gäller traditionella byggyrken och då särskilt på anläggnings- och installationssidan men även kompetenser kopplat till grön omställning och energieffektivisering, hållbarhet mm. Detta i sin tur driver på utbildningsväxlingen som ytterligare accelererar behov av ny kompetens.

Nu börjar trenden att vända och fler söker sig till byggyrkena men inte i den takt som branschen då prognosticerades behöva, dvs allt utom träarbetare och snickare. Dessutom är det relativt stort antal som utbildar sig som sedan inte fortsätter inom yrket. Regionalt är det problematiskt att utbildningar inom yrkesgymnasier läggs ner. På underlag av ovan och osäkerheter att kunna tillgå utländsk arbetskraft utifrån rådande världsläge instämmer vi i bedömningen risk för fortsatt brist 2035 kanske ökad brist.